لغة البشتو

إدارة أوقاف
صالح عبدالعزيز الراجحي

د روژي
مسائل او فضائل

مرتب ومترجم
حافظ نور أحمد دين

المكتب التعاوني للدعوة والإرشاد وتوعية الجاليات
بغرب الديرة (الرياض)

طبع على نفقة إدارة أوقاف
صالح بن عبدالعزيز الراجحي
غفر الله له ولوالديه ولذريته ولجميع المسلمين
www.rajhiawqaf.org

يهدى ولا يباع

Ketabton.com

(c) ketabton.com: The Digital Library

د روژې
مسائل او فضائل

مرتب ومترجم
حافظ نور أحمد دين

(c) ketabton.com: The Digital Library

بسم الله الرحمن الرحيم

الحمد لله رب العالمين، والصلاة والسلام على نبينا محمد وعلى آله وصحبه أجمعين، وبعد:

محترمو مسلمانانو ورونو: دا یوه مختصره رساله ده، پدې کې د روژې احکام، فضائل، او هغه څه ذکر شوي دي کوم چه د مسلمان لپاره په رمضان کې پکار وي.

د الله تعالی نه سوال کوو. چه د دې رسالې په ذریعه مسلمانانو ته فائده ورسیږي.

د روژې تعریف:

د صباح د راختلو نه تر ماښام نمر پریوتلو پورې صرف د الله د رضا لپاره د خوړلو، څښلو، او همبسترۍ «جماع» نه ځان ساتلو ته روژه وائي.

د روژې حکم:

د رمضان په میاشت کې روژه نیول د اسلام د بنیادي ارکانو نه یو رکن دی، لکه چه په حدیث کې راغلي دي «**بُني الإسلام على خمس: شهادة أن لا إله إلا الله وأن محمداً رسول الله، وإقام الصلاة، وإيتاء الزكاة، وصوم رمضان**

(c) ketabton.com: The Digital Library

وحج البيت الحرام» [متفق عليه].

ترجمه: اسلام په پنځو شيونو جوړ شوي دي: ګواهي کول پدې چه نشته بل معبود په حقه مګر يو الله دي، او محمد ﷺ د الله رسول دي، صحيح مونځ کول، زکات ورکول، د رمضان روژه نيول، د بيت الله حج کول.

روژه په چا فرض ده او په چا فرض نه ده:

١ – په هر هغه مسلمان باندي چه بالغ وي، عاقل وي، په روژه قادر وي، او مقيم وي، روژه فرض ده.

٢ – په کافر روژه فرض نه ده او کله چه مسلمان شي نو د تيرو روژو قضاء پري لازم نه ده.

٣ – په ماشوم روژه فرض نه ده ليکن کله کله به د روژي نيولو حکم ورته کيږي د دي لپاره چه عادت واخلي.

٤ – په ليوني نه روژه فرض ده او نه د روژي فديه اګر که بالغ وي، همدارنګه هغه معتوه (بي عقله) چه د ښه بد په مينځ کي فرق نه شي کولي، همدارنګه په هغه سړي چه ګډي وډي خبري کوي د صحيح او غلطو خبرو فرق نه شي کولي.

٥ – هغه انسان چه په مستقل طور سره د روژي نه عاجز وي په يو سبب سره، لکه ډير زيات سپين ګيري يا هغه مريض چه د روغوالي اميد يي نه وي، دا قسمه خلق به

(c) ketabton.com: The Digital Library

د روژې د هرې ورځ په بدل کې يو مسکين ته خوراك وركوي.

٦ – هغه مريض چه عارضي ناروغه وي او د روغتيا په انتظار وي، كه روژه نيول ورته گران (سخت) وي روژه به ماتوي، او بيا به يې قضاء راوړي.

٧ – هغه اُميد واره (حامله) او تي وركونكي ښځه چه په هغو روژه نيول مشكل وي د حمل او تي وركولو په سبب، يا په خپل بچي ايريدلي پدې صورتونو كې به روژه ماتوي، او چه كله ئي عذر رفع شي قضاء به راگرزوي.

٨ – حائضه (ماهانه بيماري واله) او نفساء (ځلويښتيء واله) ښځې به روژې نه نيسي په حالت د حيض او نفاس كې، او چه كله روغې شوې قضاء به راگرځوي.

٩ – هغه انسان چه مجبوره شي روژې ماتولو ته لكه ځوك اوبو راخيستې وي او دا يې خلاصول غواړي يا ځوك په اور كې حصار وي. پدې صورتونو كې كه روژه ماتول ضروري وو نو روژه ماتولې شي خو بيا به يې قضاء راوړي.

١٠ – مسافر له روژه نيول او نه نيول دواړه جائز دي، كه سفر يې مستقل وي لكه د ټريلو واله چه اكثر وخت يې په سفر وي يا يې سفر عارضي وي لكه د عُمري سفر،

(c) ketabton.com: The Digital Library

په ټولو صـورتونو کې ورله روژه ماتول جـائز دي تر څو چه په خپل ښار کې نه وي.

روژه په څه نه ماتیږي:

١ – کله چه روژه دار یو شي اُوخـري په هیـره سـره ، یا ناپوهـيء سـره، یا پري څـوك زور راولي، نو روژه یي نه ماتیـږي، ځکه چه الله فـرمـائي: ﴿ ربـنا لا تـؤاخــذنـا إن نسینا ، أو أخطأنا ﴾. [البقرة: ٢٨٦]

ترجمه: «اې زمونږ پالونکیه ته مه نیسه مونږ که چیري هیر کړه مونږ یا خطاء شو».

همـدارنګي فـرمـائي: ﴿ إلا من أکـره وقلبـه مطمـئن بالإیمان ﴾ [النحل: ١٠٦].

ترجـمه: «مګر هغه څوك چه زور پري راوسـتل شـو، او زړه یي په ایمان مطمئن وو».

٢ – کـه چیـري روژه دار څـه وخـوړل، پدي خـیـال چه نمر پریوتي دي، یا پدي خیال چه ګني صباح نه دي ختلي. نو روژه یي نه فاسدیږي ځکه چه دا ناپوهه دي.

(c) ketabton.com: The Digital Library

۳ – که چیرې یې مضمضه وکړه، او اوبه یې حلق ته ورسیدلې روژه یې نه ماتیږي، ځکه چه قصد او اراده یې نه ده کړې، که چیرې په خوب کې پرې اودس واوختلو روژه نه فاسدیږي ځکه چه دا په خپل اختیار کې نه دي.

روژه ماتونکې اته دي:

۱ – جماع «همبستري» کله چه د رمضان په ورځ کې روژه دار جماع وکړي نو په هغې قضاء هم لازمه ده، او ورسره سخته کفاره هم یعني غلام آزادول، که دا نه وو نو دوه میاشتې پرله پسې روژه نیول، که د دې طاقت یې نه وو، نو شپیته مسکینانو ته خوراك ورکول.

۲ – په ویښه خپل مَنِي ایستل، د لاس په ذریعه یا د چا سره د سملاستو په ذریعه یا د څُکلولو یا ځان ته د نژدې کولو په ذریعه.

۳ – خوړل یا سکل د یو شي، برابره خبره ده که انسان ته نفعه رسوي لکه ډوډې اوبه، یا تاوان لکه سګرټ.

٤ – هغه ډریپ یا انجکشن لګول چه د هغې په سبب خوراك ته ضرورت نه راځي، لیکن کومه ستن او انجکشن چه د خوراك فائده نه ورکوي په هغې روژه نه ماتیږي که د

(c) ketabton.com: The Digital Library

غوخې وي او که د رګ، اګر که په حلق کې يې خوند بيامومي.

٥ – خپل ځان ته د بل چا نه وينه خيژول.

٦ – د حيض او نفاس وينه وتل.

٧ – ښکر لګول، يا بل ته وينه ورکول. ليکن د پوزې يا د غاښ نه وينه وتلو باندې روژه نه ماتيږي.

٨ – قې (اُلټې) کول قصداً. که بغير د قصد نه پخپله اُلټې راغلې په هغې روژه نه ماتيږي.

فايدې:

١ – د روژه دار لپاره جائز دي چه د جنابت په حالت کې د روژې نيت وکړي او غسل د صباح ختلو نه روسته وکړي.

٢ – کله چه د حيض يا نفاس واله ښځه د خپلې بيمارې نه د صباح ختلو نه مخکې پاکه شوه په هغې روژه فرض ده. اګر که غسل يې د صباح نه روسته وکړه.

٣ – روژه دار له د روژې په حالت غاښ ايستل، د زخم دوايي کول، په غوږ يا پوزه کې دوايي اچول جائز دي. اګر که خوند يې په حلق کې محسوس کړي.

٤ – مسواک وهل د روژې په صباح، غرمه، مابنام ته نژدې،

(c) ketabton.com: The Digital Library

په هر حالت کي جائز دي.

٥ – د روژه دار لپاره جائز دي چه د خپل ځان نه ګرمي کمه کړي په اوبو سره یا په مکیف (ایرکنډیشن) سره.

٦ – کوم روژه دار چه د سابندي تکلیف لري هغي له جائز دي چه د ثوپ «بخاخ» په ذریعه خپله سابندي آزاده کړي.

٧ – جائز دي د روژه دار لپاره چه خپلي شونډي لمدي کړي یا مضمضه وکړي که خوله یي وچه وي. لیکن غړغړه به نه کوي.

٨ – د روژه دار لپاره د چربانګي (پیشمني) وروسته کول. او په روژه ماتي کي جلتي او بیړه مستحب ده کله چه نمر پریوزي. همدارنګي په تازه کجورو روژه ماتول. که نه وي په وچو کجورو. که هغه نه وي په اوبو باندي روژه ماتول مستحب دي. که اوبه نه وي نو په هر قسمه حلال طعام دي افطار وکړي. که طعام نه وو. په خپل زړه کي دي د روژه ماتي نیت وکړي. تر دي چه خوراك پیدا شي.

٩ – د روژه دار لپاره سنت دي چه ډیري نیکیاني کوي او د بدو کارونو نه ځان ساتي.

١٠– په روژه دار فرض دي چه‌دفرائضو همیشه والي وکړي

(c) ketabton.com: The Digital Library

او د حرامو نه ځان وساتي. پنځه مونځونه د جماعت سره وکړي. که په جماعت قادر وو. او دروغ، غیبت، ټوکه او سودي کارو بار پریږدي. او هغه خبري او کار پریږدي کوم چه حرام وي. لکه چه رسول الله ﷺ فرمائي: «**من لم يدع قول الزور والعمل والجهل به، فليس لله حاجة في أن يدع طعامه وشرابه**» [البخاري] کوم چا چه دروغ خبري، او په دروغو عمل او بي صبري پري نه خودلي. د دي انسان خوراك سکاك پري خودلو ته د الله هيڅ حاجت نه شته.

د روژې فائدي:

١ – د روژه دار د خُلي بُوي الله تعالی ته د مشکو نه ډير خوښ دي.

٢ – ملائك روژه دارو لپاره تر روژه ماتي پوري ښښنه غواړي.

٣ – الله تعالی هره ورځ جنت ښائسته کوي او ورته وايي قريبه ده چه زما د نيکانو بندګانو نه تکليفونه او سختي لري کړاي شي او تا له راشي.

٤ – پدي مياشت کي شيطانان تړل کيږي.

٥ – پدي مياشت کي د جنت دروازي برسيره کيږي او د جهنم دروازي بنديږي.

(c) ketabton.com: The Digital Library

٦ – پدې میاشت کې لیلة القدر «شب قدر» ده چه هغه د زرو میاشتو نه غوره ده څوك چه پدې شپه کې د خیر او ثواب نه محروم شو دا د ټول خیر نه محروم شو.

٧ – د رمضان په آخرې شپه روژه دارو ته بښنه کیږي.

٨ – د رمضان په هره شپه د الله تعالی له طرفه له جهنم نه خلق آزادیږي.

مسلمانه وروره! د کومې میاشتې چه دا فضائل او خاصیتونه وي. نو مونږ به په څه شي سره د هغې استقبال کوو؟ آیا په بې هوده خبرو بې خوبې او بې فائدې شب ګیرې سره؟ او یا دا چه د دې په راتللو سره چیغې فریادونه شروع کړو او د یو غټ بوج خیال پرې وکړو؟ بلکه صحیح مسلمان د رمضان استقبال په خالصې توبې سره کوې او کلك عزم کوې چه دا به د ځان لپاره یو فرصت شمیرم. او خپل وختونه به په خو اعمالو جوړوم.

په رمضان کې ضروري کارونه:

١ – روژه نیول. رسول الله ﷺ فرمائلي دي: «د بني آدم هر عمل د هغې لپاره دي یعني «یو څه ظاهري یا باطني فائده ورته حاصلیږي» ....

الله فرمائي مګر روژه داسې نه ده. دا صرف زما لپاره

(c) ketabton.com: The Digital Library

ده او زه به پخپله د دې بدله ورکوم. [البخاري ومسلم].

په بل حدیث کې رسول الله ﷺ فرمایي: چا چه د رمضان روژه صرف د ایمان او ثواب لپاره ونیوله. نو تیر شوي ګناهونه به ورته معاف شي» [بخاري].

او پدې کې شك نه شته چه دا دومره ډیر ثوابونه د هغه سړي لپاره نه دي چه هغه فقط د خوراك سكاك نه منع شي

بلکه رسول الله ﷺ خو فرمائلي دي:

ترجمه: کوم څوك چه په روژه کې دروغ خبرې د دروغو كار او بې صبري پرې نه دي. نو د دې خوړل او څكل پریښودلو ته د الله تعالی هیڅ حاجت نه شته. [البخاري].

همدارنګې رسول الله ﷺ فرمائلي: روژه ډال دي. نو كله چه ستاسې د یو كس روژه وه نو نه دې بې حیاء خبرې کوي نه دې ګناه کوي، او نه دې بې صبري كوي. كه چا ورته کنځل وکړل. ورته دې ووایي: چه زه روژه یم [بخاري ومسلم].

نو اې د الله بنده! كله چه تا روژه ونیوله پكار ده چه ستا غوږونه، سترګې او ژبه او ټول اندامونه روژه ونیسي. او ستا د روژې او بوزې ورځ دې برابره نه وي. لكه دارنګه د حضرت جابر بن عبد الله نه په روایت کې راغلي دي.

(c) ketabton.com: The Digital Library

د شپې مونځ :

رسول الله ﷺ فرمايي چا چه په رمضان کي قيام (تراويح او تهجد) وکړه دي ته به تير شوي ګناهونه معاف شي [بخاري ومسلم]

دا يوه اهمه ياد دهاني ده، مسلمانه وروره تا له پکار دي چه د امام سره تراويح پوره کړي د دي لپاره چه د قائمينو (تهجد ګذارو) سره وليکل شي. ځکه چه رسول الله ﷺ فرمائلي: «څوك چه د خپل امام سره يو ځاي قيام (مونځ د شپي) وکړي تر دي پوري چه امام واپس شي. د دي لپاره به د ټولي شپي مونځ وليکل شي. [السنن].

صدقه ورکول:

«رسول الله ﷺ د ټولو خلکو نه زيات سخي وو. او بيا به د هر وخت نه زيات په رمضان کي ډير سخي وو تر دي چه د خير په لحاظ به د ليګل شوي سيليء نه هم ډير سخي وو». [متفق عليه]

همدارنګي رسول الله ﷺ فرمائلي دي: «غوره صدقه هغه ده چه په رمضان کي وي» [ترمذي]

بيا د دي صدقي مختلف صورتونه او قسمونه دي:

١ – په چا باندي خوراك خوړل. الله تعالى فرمائلي دي:

«دا نيکان هغه خلك دي چه د ميني واله خوراك ورکوي،

(c) ketabton.com: The Digital Library

مسکین، یتیم او قیدي ته، وائي چه مونږ درله صرف د الله رضاء لپاره خوراك درکوو. ستاسي نه بدله او شکر نه غواړو مونږ د خپل پروردګار نه د هغي ورځي (د عذاب نه) ویریږو کومه چه د پریشاني او سختي ورځ ده. نو الله دوي د دي ورځي د سختي نه بچ کړل. او خوشحالي او تازګي یي ورته ورسوله او دوي له یي د دوي د صبر په بدله کي جنت او ریښمني لباس ورکړه» [الإنسان ۸ - ۱۲].

د دي وجهي نه سلفو صالحینو به بل له خوراك ورکولو کي ډیر کوشش او حرص کولو او دا کار به یي په ډیرو عباداتو وړاندي کولو بیا دا خوراك برابره خبره ده که وږي ته ورکړل شي او یا یو نیك صالح ملګري ته ځکه چه طعام چا له ورکول کیږي هغه کي فقر شرط نه دي رسول الله ﷺ فرمائلي دي: «کوم مؤمن چه بل وږي مؤمن ته طعام ورکړه الله به ورته د جنت د میوونه طعام ورکړي او چا چه په مؤمن اوبه وڅکولي الله به پري خالص تازه شراب وڅکي» [الترمذي]

د بعضو سلفو صالحینو دا حال وو چه په نورو مسلمانانو وروڼو به یي خور اك خوړلو او پخپله به روژه وو. د هغو خدمت به یي کولو او هغوي ته به یي آرام رسولو. چه د دوي د جملي نه یو حسن البصري او عبد الله بن مبارك وو.

ابو سوار عدوي فرمایي: د بنو عدي بعض خلك څه

(c) ketabton.com: The Digital Library

داسي وو چه پدي جماعت كي به يي مونځ كولو او يو كَسْ پدوي كي به په طعام يواځي روژه نه ماتوله كه څوك به يي بيامونده د هغي سره به يي يو ځايي خوراك كاوه. او كه څوك به نه وو خپل خوراك به يي جماعت ته ويستلو د خلكو سره به يي شريك د يو بل طعام خوړلو.

بل له خوراك وركول يو داسي عبادت دي چه د دي نه نور ډير عبادتونه پيدا كيږي. د دي د جملي نه يو محبت او مينه جوړيدل د هغه ورونو سره په كومو چه تا خوراك كړي دي. او دا د جنت د تللو سبب دي لكه حديث كي راغلي دي: «جنت ته تر هغي نه شي تللي تر څو چه مو ايمان نه وي راوړي. ايمان تر هغه نه شي راوړلي تر څو مو د يو بل سره محبت نه وي كړي» [مسلم].

همدارنگي د طعام وركولو په ذريعه د نيكانو مجلس انسان ته نصيب كيږي ورسره ستا د طعام په ذريعه چه هغه نيكانو ته د اطاعت لپاره كوم قوت ور په برخه كيږي په هغي كي هم ستا ثواب كيږي.

روژه دار له روژه ماتي وركول:

رسول الله ﷺ فرمائلي دي: «چا چه په روژه دار روژه ماته كړه نو دده د روژه دار هُمره ثواب كيږي ليكن د هغي په اجر كي څه كمي نه راځي.

(c) ketabton.com: The Digital Library

په تدبر (سوچ) سره د قرآن کريم تلاوت کول:

مسلمانه وروره! په کار ده چه په سوچ فکر او عاجزي سره د قرآن تلاوت وکړي ځکه چي سلف (پخواني بزرگان) به په تلاوت ډير متأثره کيدل.

امام بيهقي د ابو هريره رضي الله عنه نه روايت نقل کړي چه کله دا آيت نازل شو. «آيا پس تاسي د دي وينا نه تعجب کوي. او خاندي او ژاړي نه» [النجم: ٥٩ - ٦٠].

اهل صُفي والو دومره وژړل چه اوښکي يي په اننگو رواني شوي. کله چه رسول الله ﷺ د دوي سلگي واوريدلي نو ويي ژړل نو د هغي په ژړا مونږ هم وژړل. بيا رسول الله ﷺ وفرمائل: چا چه د الله د ويري نه وژړل هغه به جهنم ته نه ننوزي.

د نمر ختلو پوري جماعت کي کيناستل:

د رسول الله ﷺ دا عادت وو چه کله به يي د سحر مونځ وکړ نو په خپل جاي نماز به تر نمر ختو پوري ناست وو.[مسلم]

همدارنگي د ابو هريره رضي الله عنه نه روايت دي چه رسول الله ﷺ فرمائلي: «خوك چه د سحر مونځ د جماعت سره وکړي بيا کيني او الله يادوي تر دي چه نمر راوخيژي

(c) ketabton.com: The Digital Library

بیا دوه رکعته مونځ وکړي د دې لپاره د یو حج او عمرې مکمل، مکمل، مکمل ثواب دی» [ترمذي صححه الباني].

دا خو په عامو ورځو کې دي نو د رمضان د ورځو به لا څه حال وي؟

اعتکاف (چهله) کول:

رسول الله ﷺ به په رمضان کې لس ورځې اعتکاف کولو، په کوم کال چه وفات کیدو. په هغې کال یې شل ورځې اعتکاف وکړ. [بخاري]

عمره کول:

د رسول الله ﷺ نه ثابت دي چه عمره کول په رمضان کې د حج د ثواب سره برابرېږي. [بخاري ومسلم].

د لیلة القدر تالاش:

الله تعالی فرمائي: (ترجمه): «دا قرآن مونږ د قدر په شپه نازل کړي، ته څه پوهیږې چه د قدر شپه څومره شان واله ده، د قدر شپه د زرو میاشتو نه غوره ده» [القدر: ۱ - ۲]

رسول الله ﷺ فرمائلي دي: «چا چه د قدر په شپه صرف د ایمان په وجه او د ثواب لپاره قیام (نفلونه وکړل) تیر شوي ګناهونه به ورته معاف شي [بخاري ومسلم].

(c) ketabton.com: The Digital Library

رسول الله ﷺ به د ليلة القدر تالاش كولو، او اصحابو ته به يي د هغې د تالاش امر كولو. او خپل اهل به يي په آخري لسو شپو كي راويښول، پدي اُميد چه د قدر شپه به بياموهي، او دا شپه په آخري لسو شپو كي ده، او بيا خاص طور سره په طاق شپو د لسو كي ډيره مناسب ده مُندلو ته.

حضرت عائشه رضي الله عنها فرمائي چه ما د رسول الله ﷺ نه تپوس وكړ، كه زه د قدر شپي سره موافقه وكړم يعني لاندي يي باسم، نو كومه دُعا به وايم؟ رسول الله ﷺ وفرمائل: (اَللّٰهُمَّ إِنَّكَ عَفُوٌّ تُحِبُّ الْعَفْوَ فَاعْفُ عَنِّي) [أحمد وترمذي].

ترجمه: أي الله ته ښښنه كونكي يي ښښنه خوښوي نو ماته ښښنه وكړه.

ډير ذكر دُعا او استغفار:

مسلمانانو ورونو او خويندو د رمضان شپي ورځي ډيري غوره دي. نو پدي ورځو كي ډير ذكر او دعا فرصت وګڼي بيا خاص طور په هغه وختونو كي چه په هغي كي سوال قبليږي چه د هغي له جملي نه:

١ - د روژه ماتي وخت دي . ځكه د روژه دار لپاره پدي وخت كي يو خاص وخت وي چه په هغي كي دعا نه واپس كيږي.

(c) ketabton.com: The Digital Library

۲ – د شپې آخري دريمه حصه په کوم وخت کي چه زمونږ رب نو الجلال نازليږي او وايي: آيا څوك غوښتونكي شته چه سوال يي وركړم: آيا څوك ښښنه غوښتونكي شته چه بخښنه ورته وكړم.

۳ – د چربانګ په وخت کي بخښنه غوښتل الله فرمائي: ترجمه: «مؤمنان په چربانګ کي د الله نه بخښنه غواړي»

[الذاريات]

د جمعي په ورځ د دعا قبليدولو د وخت لټون كول. او مناسب وخت يي د جمعي د ورځي آخري ساعت دي.

هغه مخالفات د كومو نه چه په روژه كي ځان ساتل په كار دي:

۱ – د شپي نه ورځ او ورځي نه شپه جوړول يعني ټوله ورځ خوب او شپه كي شب كير.

۲ – د بعضي فرضي مونځونو نه ويده كيدل.

۳ – په خوړلو او سكلو كي زياتي كول.

۵ – بي فائدي وخت ضائع كول.

٦ – چربانګي ډير د وخته كول او بيا د سحر مانځه نه وړاندي ويده كيدل يعني مونځ پريښودل.

۷ – كله چه د روژه ماتي وخت نژدي وي نو په تيزه ګاډي چلول.

(c) ketabton.com: The Digital Library

۸ - د تراويح مونځ پريښودل.
۹ - د بې فايدې لوبو، ساعت تيرې، او ګناهونو لپاره د ځوانانو جمع کيدل.
۱۰- د ډيوټې او وظيفې په وخت کې د کار د ملګرو سره جمع کيدل او وخت په غيبت او چوغلۍ تيرول.
۱۱- د ښځې اکثر وخت په أخلې پخلې تيريدل.

مسلمانه ورور‌ه! بحث خو اوږد شو ليکن يوه اهمه خبره چه هغې ته توجه ضروري ده هغه اخلاص او د نيت صفائي ده يعني روژه صرف د الله د رضا لپاره نيول، ځکه خو وايي چه ډير ځل روژه دار ته په روژه کې د تندې او لوږې نه علاوه نور څه (ثواب) نه حاصليږي. او همدا وجه ده چه په حديث کې کله هم د روژې ثواب ذکر کيږي نو دا شرط ورسره شامل وي چه: «ايماناً واحتساباً» يعني روژه به صرف په الله باندې د ايمان او د ثواب لپاره نيسې: د الله تعالى نه سوال کوو چه مونږ او تاسو ته په قول او عمل ښکاره او پټه کې اخلاص نصيب کړي.

په هر رمضان کې د الله له طرف نه آواز کيږي چه: اې د خير غوښتونکيه، متوجه شه: اې د شر لټونکيه: کمې وکړه په شر کې: لهذا مسلمانه ورور‌ه دا لږ عمر ځان ته فرصت وشميره، لږ سوچ وکړه، په تير شوې رمضان کې ډيرو خلکو

(c) ketabton.com: The Digital Library

زمونږ سره روژې نيولي وي ليکن اوس هغوي چيري دي ډيرو خلکو زمونږ سره تراويح کړي وي، فکر وکړه چه هغوي چيري تللي دي؟ بعضي له دوي نه مرگ ناځاپه ورك کړل بعضي ناروغه شول چه د روژو او تراويح طاقت نه لري. لهذا ته د الله شکر اداء کړه او ځان له د تقوا توخه برابره کړه تر څو چه ده ته مهلت او فرصت وي. ډير خلق د هغه دُعا گانو په باره کي تپوس کوي کومي چه د تهجد په مانځه کي ويلي کيږي:

لاندي د بعضو دُعاگانو ذکر کيږي:

١ – د رکوع دُعاء :

رسول الله ﷺ فرمائي: «په رکوع کي د خپل رب لويي او تعظيم بيان کړيء. [مسلم] نو مونږ به وايو: **سُبْحَانَ رَبِّيَ الْعَظِيْم**: «پاك دي لوي پروردگار زما» دري ځله يا زيات، يا: **سُبْحَانَ رَبِّيَ الْعَظِيْمِ وَبِحَمْدِهِ**: «پاك دي لوي پروردگار زما او د هغي تعريف دي» بيا د دي نه روسته دا لاندي اذکارو کي يو غوره کړه: **(سُبْحَانَكَ اللَّهُمَّ رَبَّنَا وَبِحَمْدِكَ اللَّهُمَّ اغْفِرْلِي)** «اي الله زمونږ پروردگاره ته پاك يي او ستا تعريف دي، اي

(c) ketabton.com: The Digital Library

الله ما ته ببښنه وکړي» **(اللّهُمَّ لَكَ رَكَعْتُ، وَبِكَ آمَنْتُ، وَلَكَ أَسْلَمْتُ، أَنْتَ رَبِّي، خَشَعَ لَكَ سَمْعِي وَبَصَرِي وَمُخِّي وَعَظْمِي وَعَصَبِي وَمَا اسْتَطَعْتُ وَمَا اسْتَقَلَّتْ بِهِ قَدَمِي لِلّهِ رَبِّ الْعَالَمِين)** - **(سُبُّوحٌ قُدُّوسٌ رَبُّ الْمَلاَئِكَةِ والروح)** **(سُبْحَانَ ذِي الْجَبَرُوتِ وَالْمَلَكُوتِ وَالْكِبْرِيَاءِ وَالْعَظَمَةِ)**.

«اي الله ستا لپاره ما رکوع وکړه، په تا مي ايمان راوړي، او ستا تابع يم، ته زما پروردګار يي، ستا نه ويريدل او عاجز شو زما غوږونه، او زما سترګي، زما دماغ، زما هډوکي، زما پلي (وژي)، او هغه څه چه زما په طاقت کي وي، او هغه جسم کوم چه زما قدمونو اوچت کړي دي خاص د الله د پاره چه پروردګار د عالم دي. ډير زيات پاک او مقدس دي د فرشتو او روح (جبريل) رب»

(c) ketabton.com: The Digital Library

۲ – هغه دُعا چه د رکوع نه روسته په «قومه» کي ویل کیږي:

رَبَّنَا لَكَ الْحَمْدُ یا: **ولَكَ الْحَمْد** یا: **اللَّهُمَّ ربنا ولك الحمد**.

«اي زمونږ پروردګاره خاص تا له ټول تعرفونه دي» د دي نه روسته په لاندي دعاګانو کي ځانله دعا خوښه کړه: «**رَبَّنَا وَلَكَ الْحَمْد حَمْداً كَثِيْراً طَيِّبـاً مُبـارَكـاً فِيـهِ كَمَا يُحِبُّ رَبُّنَا وَيَرْضَى**» «اي زمونږ ربه او ستا لپاره تعریفونه دي ډیر، پاك، په هغوي کي برکت دي، څرنګه یي چه زمونږ رب خوښوي او خوشحالیږي پري» یا ورسره دا هم زیاته کړه: «**مِلْءَ السَّمـوات وَمِلْءَ الأرضِ وَمَا بَيْنَهُمَا وَمِلْءَ مـا شِئْتَ مِنْ شَيءٍ بَعْدَه، أهْلَ الـثَّنَاءِ والمَجْدِ، أحَقُّ مَا قَالَ العَبْدُ، وكُلُّنَا لَكَ عَبْدٌ، الـلَّهُمَّ لاَ مَانِعَ لِمَا أعْطَيْتَ وَلاَ مُعْطِيَ لِمَا مَنَعْتَ ولاَ يَنْفَعُ ذَا الْجَدِّ مِنْكَ الْجَدُّ**» «تا له تعریف دي دومره چه ډك شي پري آسمانونه، او زمکي، او هغه څه چه په مینځ د دوي کي دي، او ډك شي پري هغه څه کوم چه ستا خوښ شي روسته له

(c) ketabton.com: The Digital Library

دي، اې د صفتونو او لويي لايقه، د ټولو نه رسبتني خبره کومه چه بنده کړې وي هم د هغه ده، مونږ ټول ستا بنده ګان يوو. اې الله ته چه څه ورکړي هغه څوك نه شي منع کولي، او ته چه څه منع کړې د هغې ورکونکي نه شته. ستا په دربار کې رُتبې واله ته د هغه رُتبه فائده نه شي ورکولي» دا بار بار وايه يا ورسره دا هم زيات کړه: **اللَّهُمَّ طَهِّرْنِي بِالثَّلْجِ وَالْبَرَدِ، وَالْمَاءِ الْبَارِدِ، اللَّهُمَّ طَهِّرْنِي مِنَ الذُّنُوبِ وَالْخَطَايَا كَمَا يُنَقَّى الثَّوْبُ الأَبْيَضُ مِنَ الدَّنَسِ**».«اې الله پاك کړې ما (د ګناه نه) په واورې سره، په ګلې سره، په يخو اوبو سره، اې الله: پاك کړې ما د ګناهونو نه او د خطاګانو نه لکه څرنګه چه سپينه جامه د خيرې نه پاکيدلې شي»

د سجدې دُعا ګانې:

رسول الله ﷺ فرمايلي دي: «هر چه سجده ده نو پدې کې د دُعا (غوختنې) کوشش وکړې، لايق ده چه ستاسې دُعا قبوله شي». [مسلم]

(c) ketabton.com: The Digital Library

بل حديث کې راغلي دي: کله چه انسان په سجده کې وي نو الله ته ډېر نژدې وي، نو په کې ډېره دُعا کوي. [مسلم]

نو په سجده کې به وايو: **سُبْحَانَ رَبِّيَ الأَعْلَى**: «پاك دي ډير اوچت دي رب زما» درې ځله يا د دي نه هم زيات بار بار ويل، يا دا وه‌وايه: **سُبْحَانَ رَبِّيَ الأَعْلَى وَبِحَمْدِهِ.** «پاك دي ډير اوچت دي رب زما سره د صفتونو خپلو» درې ځله: «**سُبُّوحٌ قُدُّوسٌ رَبُّ الْمَلَائِكَةِ وَالرُّوحِ**».

«**اللَّهُمَّ لَكَ سَجَدْتُ، وَبِكَ آمَنْتُ، وَلَكَ أَسْلَمْتُ، وَأَنْتَ رَبِّيْ سَجَدَ وَجْهِيَ لِلَّذِيْ خَلَقَهُ وَصَوَّرَهُ، فَأَحْسَنَ صُوَرَهُ، وَشَقَّ سَمْعَهُ وَبَصَرَهُ فَتَبَارَكَ اللَّهُ أَحْسَنَ الْخَالِقِيْنَ**».

«اي الله ما ستا لپاره سجده وکړه، په تا مې ايمان راوړی، تا ته تابع يم، ته زما رب يې، سجده وکړه مخ زما هغه ذات ته چه دا مخ زما يې پيدا کړی د هغې شکل يې جوړ کړی او ښکلي يې کړ شکل د مخ او برسيره يې کړل سترګې او غوږونه د هغې، نو د برکت والا دی الله چه ښه پيدا کونکی دی»

(c) ketabton.com: The Digital Library

«اللّٰهُمَّ اغْفِرْلِيْ ذَنْبِي كُلَّهُ دِقَّهُ وَجِلَّهُ وَأَوَّلَهُ وَآخِرَهُ وَعَلاَنِيَتَهُ وَسِرَّهُ».

«اي الله وبښه ما ته ټوله ګناه زما لويه، وړه، اوله، روستني، ښکاره، او پټه»

«سَجَدَ لَكَ سَوَادِيْ وَخَيَالِيْ، وَآمَنَ بِكَ فُؤَادِيْ، أَبُوْءُ بِنِعْمَتِكَ عَلَيَّ، هذِيْ يَدِيْ وَمَا جَنَيْتُ عَلى نَفْسِيْ»

«سجده وکړه ستا لپاره سوچ فکر زما، ايمان راوړي په تا زړه زما، اقرار کوم په هغه نعمت چه پر ما دي کړي دي. دا زما لاس دي او هغه څه چه ما په خپل ځان زياتي کړي دي».

«سُبْحَانَ ذَا الْجَبَرُوتِ وَالْمَلَكُوتِ وَالْكِبْرِيَاءِ وَالْعَظَمَةِ»

«پاک دي الله د ډير زور خاوند دي او د لوي بادشاهي خاوند دي او د لويي او عظمت والا دي»

«سُبْحَانَكَ اللّٰهُمَّ وَبِحَمْدِكَ لا إِلهَ إِلاَّ أَنْتَ»

«اي الله ته پاک يي سره د تعريفونو خپلو، نه شته

(c) ketabton.com: The Digital Library

بل معبود بر حق مګر ته يې»

«اللَّهُمَّ اغْفِرْلِيْ مَا أسْرَرْتُ وَمَا أعْلَنْتُ، اللَّهُمَّ اجْعَلْ فِيْ قَلْبِيْ نُوراً، وَاجْعَلْ فِيْ لِسَانِي نُوراً، واجْعَلْ فِيْ سَمْعِيْ نُوراً، وَاجْعَلْ فِيْ بَصَرِي نُوْراً، وَاجْعَلْ مِنْ تَحْتِيْ نُوراً، واجْعَلْ مِنْ فَوْقِي نُوراً، وَعَنْ يَمِيْنِي نُوراً، وَعَنْ يَسَارِيْ نُوْراً، وَاجْعَلْ فِيْ نَفْسِيْ نُوْراً، وَعَظِّمْ لِيْ نُوراً».

«اي الله وبښې ماته هغه څه (ګناه) چه ما پټ او يا ښکاره کړي ده، اي الله زما په زړه کي رڼا پيدا کړې، زما په ژبه کي رڼا پيدا کړې، زما په غوږونو کي رڼا پيدا کړې، زما په سترګو کي رڼا پيدا کړې، زما لاندې، باندې، ښي، ګڅ طرف ته رڼا پيدا کړې زما په نفس کي رڼا پيدا کړې او زما رڼا لويه کړې».

«اللَّهُمَّ إنِّي أعُوذُ بِرِضَاكَ مِنْ سَخَطِكَ، وَأعُوْذُ بِمُعَافَاتِكَ مِنْ عُقُوبَتِكَ وأعُوذُ بِكَ مِنْكَ لاَ أُحْصِيْ ثَنَاءً عَلَيْكَ أنْتَ كَمَا أثْنَيْتَ عَلَى نَفْسِكَ». «اللَّهُمَّ اغْفِرْلِيْ مَا أسْرَرْتُ وَمَا أعْلَنْتُ».

(c) ketabton.com: The Digital Library

«اې الله زه ستا د غُصې نه پناه غواړم ستا په رضا سره او ستا د سزا نه ستا په عفو سره، او پناه غواړم ستا نه هم ستا په ذريعه، زه په پوره طريقه ستا تعريف نه شم کولې، ته هم هغه شان يې څرنگه چه د خپل تعريف کړې»

د دوو سجدو په مينځ کې دُعا:

رَبِّ اغْفِرْلِي.... رَبِّ اغْفِرْلِي. ... رَبِّ اغْفِرْلِي. يا ورسره دا هم زيات ووايه (کوم چه په بل روايت کې راغلي او شيخ الباني قوي کړې) «**اللَّهُمَّ رَبِّ اغْفِرْلِيْ وَارْحَمْنِي واجْبُرْنِي وارْفَعْنِي واهْدِنِي وَعَافِنِيْ وارْزُقْنِي**».

«اې الله زما ربه ماته ببنه وکړه، په ما رحم وکړه، زما نقصان پوره کړه، زما شان اوچت کړه، ماته هدايت وکړه، ماته روغوالي راکړه، ماته رزق راکړه»

د تلاوت د سجدې دُعا:

سُبْحَانَ رَبِّيَ الأعْلى، سَجَدَ وَجْهِيْ لِلَّذِي خَلَقَهُ، وَشَقَّ سَمْعَهُ وَبَصَرَهُ بِحَوْلِهِ وَقُوَّتِهِ. اللَّهُمَّ اكْتُبْ لِي بِهَا عِنْدَكَ أجْرًا، وَضَعْ

(c) ketabton.com: The Digital Library

بِهَا عَنِّي وِزْراً، وَاجْعَلْهَا لِي عِنْدَكَ ذُخْراً، وَتَقَبَّلْهَا مِنِّي كَمَا تَقَبَّلْتَهَا مِنْ عَبْدِكَ دَاوُدَ».

«پاك دي زما رب او ډير اوچت دي، سجده وكړه مخ زما هغه ذات ته چه دا مخ يي پيدا كړي غوږونه يي ورله برسيره كړي او سترګي يي ورله برسيره كړي په خپل طاقت او قوت سره، الله د دي سجدي په ذريعه زما لپاره د خپل ځان سره اجر وليكه، او د دي په ذريعه زما نه بار د ګناه لري كړه، او دا سجده زما لپاره خپل ځان سره ذخيره كړه، او زما نه يي داسي قبوله كړه لكه څرنګه چه دي د داود عليه الصلاة والسلام نه قبوله كړي وه»

كله چه د وتر مانځه نه فارغ شوي، نو مستحب دي چه ووايي: «**سُبْحَانَ الْمَلِكِ الْقُدُّوسُ**» دري ځله په اوچت آواز.

بيا د دي نه روسته زما نه دا خاص وصيت وواره: چه ډير استغفار، سبحان الله، لا إله إلا الله، او دُعا كوه او الله

(c) ketabton.com: The Digital Library

تعالی ته ډیره عاجزي او فریاد کوه او سوال ترینه کوه د مسلمانانو د نصرت لپاره او سوال کوه چه دوي سره په حق متحد شي همدارنګه د خپل ځان لپاره او کور لپاره او د عامو مسلمانانو لپاره د دنیا او آخرت د خیر سوال کوه، او ورسره دا لاندي دعا ډیره وایه خاص طور په آخري لسو طاق شپو د رمضان کي لکه چه په حدیث د عائشي رضي الله عنها کي راغلي دي: «**اللّٰهُمَّ إِنَّكَ عَفُوٌّ تُحِبُّ الْعَفْوَ فَاعْفُ عَنِّي**».

او په آخر کي اي مسلمان وروره او مسلماني خوري ددي ذکر شوو دُعا ګانو معاني او پدي کي سوچ او فکر ضروري دي، لکه په حدیث کي راغلي: «الله هغه دُعا نه قبلوي کومه چه د غافل او بي پرواه زړه څخه وي».

[سلسلة أحاديث صحيحة].

ورسره د دُعا په وخت کي د دُعا نیت په زړه کي حاضرول او عاجزي کول هم مه هیروه. کیداي شي چه الله

(c) ketabton.com: The Digital Library

تعالى مونږ ته نفعه راکړي او په خپل ذکر او دُعا مونږ اوچت کړي..

په آخر کي ستاسي نه دا درخواست دي چه هر چا دا رساله تیاره کړي ، یا لیکلي یا پښتو ژبي ته اړه ولي ده، دهغوي لپاره د زړه له اخلاصه دُعا وکړي.

وصلى الله على نبينا محمد وعلى آله وأصحابه أجمعين

والسلام عليكم ورحمة الله وبركاته

(c) ketabton.com: The Digital Library

إدارة أوقاف
صالح عبدالعزيز الراجحي

مسائل وفضائل

بلغة البشتو

مرتب ومترجم

حافظ نور أحمد دين

مطبعة دار طيبة ـ الرياض ـ ت: ٤٢٨٣٨٤٠

GIFT NOT FOR SALE

Get more e-books from www.ketabton.com
Ketabton.com: The Digital Library